

derom at udfæde eller give Anordninger indenfor de Grændser, der ved Althingsforordningen og de Bestemmelser, som dertil slutte sig, ere betegnede som Islands særlige Lovgivningsomraade. Men ikke desto mindre skulle de Udgifter, der knytte sig dertil, optages paa og gennemføres i vore Finantslove. Følgen deraf er bleven en unaturlig, uhyggelig og falsk Stilling, den nemlig, at den Forsamling, der androg paa visse Foranstaltninger, den Forsamling, som opfordrede til forskjellige gavnlige Foretagender, ikke tillige søgte sig kaldet til at give Anvisning paa de fornødne Midler, ikke søgte sig opfordret til at paavise Indtægter til saadanne Foranstaltningers Gjennemførelse, men blot i saa Henseende sendte sine Regninger til Rigsdagen. Begribeligviis bleve disse Regninger som oftest protesterede, og saaledes gik Sagerne frem og tilbage, og det trostesløse Uføre, hvori man befandt sig, blev saaledes næsten staaende. Der kan ikke findes nogen Cuur herimod, og der kan ikke vindes noget nyt Udgangspunkt uden derved, at Rigsdagen opgiver sin Bevillingsmyndighed med Hensyn til de særlige islandske Indtægter og Udgifter. Jeg har saameget mindre noget Dieblit været i Tvivl om, at jeg burde gjøre Forsøg paa at opnaae dette, som jeg saae, at den samme Tanke ogsaa var bleven udtalt i Folkethinget af flere Medlemmer af Finantsudvalget. Denne Anskuelse er jo nu ogsaa bleven fastholdt og med forholdsvis stort Fleertal bleven godkendt af det andet Thing. Sagen maa dog ikke opfattes saaledes, at man kan sige, at der bliver gjort et særdeles stort Skridt fremad, eller at der opnaaes umiddelbart store Resultater ved den foreslaaede Lovs Gjennemførelse. Paa ingen Maade; det være langt fra mig at sige noget Saadant. Men det tør jeg sige, at en saadan Lovs Udfædelse er Betingelsen for, at den islandske Befolkning, forsaavidt den selv ret vil og veed, kan være istand til at gaae fremad. Et Regjeringen efter bedste Evne vil medvirke herved, er en Selvfølge; men man maa ikke forlange, at, om jeg saa maa sige, det egentlige Hovedarbejde skal gjøres fra Kjøbenhavn. Man kan forlange, at man her i Kjøbenhavn med villig Opmærksomhed skal følge, hvad der i saa Henseende foreslaaes, og at man her skal stræbe

efter at bearbejde det paa bedste Maade; med det egentlige Udgangspunkt, maa søges hos Befolkningen selv; det maa afhænge af den Mand, der udvikler sig hos denne, naar der gives den Leilighed til at arbejde paa sin egen Bæsfærd. Betingelsen derfor er imidlertid, som sagt, at man kommer ud af den Dobbeltthed, ifølge hvilken den almindelige Lovgivningsvirksomhed foregaaer mellem Konge og Althinget, men den finantsielle Virksomhed derimod skal foregaae i Rigsdagen.

En anden Hovedside af Sagen, nemlig det finantsielle Tilfluds Størrelse, er — det tror jeg, at det høie Thing vil give mig Ret i — ligeledes egentlig bleven bestemt uden min Medvirking. Jeg indseer nemlig, idetmindste ikke, hvorledes nogen Regjering i saa Henseende skulde kunne henvende sig til Island med et andet Udgangspunkt end det, der findes fastholdt i nærværende Lovforslag, naar hensees til det Forslag, der tidligere er fremkommet fra Regjeringen, og til de gjentagne Vedtagelser, der tidligere have fundet Sted af dette Punkt. Jeg tør ogsaa troe, at Landsthinget, som jo i Almindelighed ikke modsætter sig liberalere Bøteringer, ikke vil gjøre nogen Banffelighed med Hensyn til samme, efterat Folkethinget gjentagne Gange har viist sig villig til at yde et saa stort Tilflud som foreslaaet og nu atter er gaaet ind paa at ordne Forholdet i saa Henseende saaledes, som det er bestemt i Lovforslagets § 5. Jeg tror, som sagt, at Enhver, der vil sætte sig ind i Regjeringens Stilling overfor dette Spørgsmaal, vil føle, at her virkelig ikke var noget Balg. Man maatte see bort fra alle ubegrundede Retstrav og Paastande, som med Hensyn til dette Punkt ere komne frem, og holde sig til en billig, lempelig og liberal Afgjørelse som den, der foreligger i nærværende Lovforslag, stolende paa, at den Velvillie, som derigjennem udtaler sig, vil blive anerkjendt, om end ikke strax, saa dog efterhaanden som Forholdene udvikle sig paa Island.

Den 3die Side af Sagen er den statsrettlige. Jeg tror ikke at feile, naar jeg siger, at det navnlig var denne Side af Sagen, som laa Landsthinget og de Mænd, der optog den til Forhandling i en tidligere